ואע"פ שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר סעודה. וכבר ברכו ברכת המזון ויש הפסק בין יין למוגמר:

ורב ששת אמר אינו פוטר ורב נחמן אמר פוטר וכל תלמידי דרב וכו'. וגרסה דהלכה כתלמידי דרב דרב ששת קאי כותייהו והלכתא כותיה דר"נ בדיני ד)וכרב ששת בתיקוני ותע"ג דקי"ל ה)דרב ושמואל הלכה כרב בתיקוני שתי הכא דכל תלמידי דרב פליגי עליה מסתמא כך שמעו מרב מיהו אין אנו צריכין לגופו פסק דאין אנו מוסכין ידינו מן הפת כלל וגרסה דין שלפני סעודה פוטר את היין שבתוך הסעודה אע"ג דפסקינן הכא דין שבתוך הסעודה אינו פוטר יין דלאחר הסעודה שתי הכא דזה לשרות וזה לשתות אבל זה לשתות וזה לשרות פוטר שפיר כגון יין שלפני הסעודה שבתוך הסעודה ומה דנקט שבתות וי"ט לאו דוקא דה"ה אם קבעו סעודה על היין בשאר ימות המול ואם הביא אדם יין לפני הסעודה לשתות בתוך הסעודה פשיטא דין דלפני סעודה פוטרתו כיון דדעתיה למשתי וכן יין של קידוש פוטר יין שבתוך הסעודה וכן הבדלה אם הביא על שלחנו להבדיל דפוטר יין שלאחרי כן שבתוך הסעודה ושבתות וי"ט לאו דוקא ולא אתא למעוטי אלא נמלך ואפילו אמ"ל דדוקא נקט שבתות וי"ט מ"מ יש לומר ה"מ לענין שבא לפטור יין שלאחר המזון שהוא אחר שמסכו ידיהם מן הפת שאין רגילות לקבוע לשתות יין לאחר המזון בקביעות אלא בשבתות וימים טובים ולא בשאר ימים אבל לענין לפטור יין שבתוך המזון שרגילות לשתות ולאי אפילו בשאר ימים פטר ליה יין שלפני המזון אע"פ דזה לשתות וזה לשרות דעד כאן לא איבעיא לן אלא אי לשרות דלא תשיב מפיק לשתות אבל לשתות דמשיב טפי דהייטו יין שלפני המזון פשיטא דפוטר יין לשרות וכן משמע נמי בערבי פסחים (דף קא.) גבי שקדשו בב"ה דר' יוחנן אמר אף ידי יין נמי יצאו ואין צריך לחזור ולברך על היין שבתוך הסעודה אע"ג דקדשו אלא במקום סעודה ס"ל לרבי יוחנן מדיצאו ידי קידוש מידי יין נמי יצאו ואף על גב דאיתותב רבי יוחנן הייטו דוקא בשיטו מקום מ"מ גרסה משם דה"ה להבדלה דאין לחלק בין הבדלה לקידוש ולגאפוקי מהני דחולקין ואמרי דוקא קידוש פוטר משום דאין קידוש אלא במקום סעודה אבל יין של הבדלה לא פטר אפילו הבדיל לאחר נטילה דהכי מיירי הא דפסקינן דין שלפני המזון פוטר היין שבתוך המזון דבבר נטל ידיו והכי משמע בתוך מתוך הברייתא כילד קדר הסבה וכו' מיהו גרסה כיון דנטל ידיו ודעתו לאכול ולשתות אם פוטר אפילו הבדלה כדפרש מהתם דערבי פסחים ועוד דלא גרע יין דהבדלה מיין שלפני הסעודה דפטר ומיהו יש שמתמיהין להבדיל קודם נטילת ידיים לאפוקי נפשייהו מפלוגתא דאו ולאי צריך לברך אחריו ברכה מעין שלש ולא פטר יין שבתוך המזון: **יין** שבתוך המזון מהו שיפטור יין שלאחר המזון. ומיירי דלא הוה להו יין לפני המזון: **הסבו** אין לא הסבו **לא.** תימה אמאי מקשה מדיוקא ותקשי ליה מרישא בהדיא דקתני היו יושבים מברך כל אחד לעצמו וי"ל דאי מרישא הוה אמינא דשיכל בשיל עסק אחר שלא היה דעתם מתחלה לאכול אבל אם ישבו אדעתא לאכול אפילו בלא הסבה נמי מהניא:

עשרה בני אדם שהיו מהלכין כו' ניזיל וניכול לחמא כו' בישבו והסבו דמיא. והסתם יחא הא דפרים בתמני' דמיירי בין בברכת המוציא בין בברכת המזון כדמשמע הכא מתוך הברייתא דעשרה בני אדם וכו' וא"ת אמאי המתינו למיבעי עד ברכת המזון והילך ברכו על הפת מתחלה וי"ל שמא מיירי דישבו לאכול זה אחר זה וברך כל אחד לעצמו המוציא: כל

בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו אחר המזון אחד מברך לכולם אוהוא אומר על המוגמר ואע"פ שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר סעודה: **גמ'** אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לא שנו אלא בשבתות וימים טובים הואיל ואדם קובע סעודתו על היין אבל בשאר ימות השנה מברך על כל כום וכום אתמר נמי אמר רבה בר מרי א"ר יהושע בן לוי לא שנו באלא בשבתות וימים טובים ובשעה שאדם יוצא מבית המרחץ ובשעת הקות דם הואיל ואדם קובע סעודתו על היין אבל בשאר ימות השנה מברך על כל כום וכום רבה בר מרי איקלע לבי רבא בחול חזייה דבריך לפני המזון והדר בריך לאחר המזון א"ל ו)יישר וכן אמר ריב"ל רב יצחק בר יוסף איקלע לבי אביי בי"ט חזייה דבריך אכל כסא וכסא א"ל לא סבר לה מר להא דריב"ל א"ל נמלך אנא איבעיא להו בא להם יין בתוך המזון מהו שיפטור את היין שלאחר המזון אם תימצי לומר ברך על היין שלפני המזון פוטר את היין שלאחר המזון משום דזה לשתות וזה לשתות אבל הכא בדזה לשתות וזה לשרות לא או דילמא לא שנא רב אמר פוטר ורב כהנא אמר ראינו פוטר רב נחמן אמר פוטר ורב ששת אמר אינו פוטר רב הונא ורב יהודה וכל תלמידי דרב אמרי אינו פוטר איתיביה רבא לרב נחמן בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו לאחר המזון אחד מברך לכולם א"ל הכי קאמר אם לא בא להם יין בתוך המזון אלא לאחר המזון אחד מברך לכולם: ברך ח"על הפת פטר את הפרפרת על הפרפרת לא פטר את הפת ב"ש אומרים אף לא מעשה קדרה: איבעיא להו ב"ש אריישא פליגי או דילמא אסיפא פליגי דקאמר תנא קמא ברך על הפת פטר את הפרפרת וכ"ש מעשה קדרה ואתי ב"ש למימר לא מיבעיא פרפרת דלא פטרה להו פת אלא אפילו מעשה קדרה נמי לא פטרה או דילמא אסיפא פליגי דקתני ברך על הפרפרת לא פטר את הפת יפת הוא דלא פטר אבל מעשה קדרה פטר ואתו ב"ש למימר ואפי' מעשה קדרה נמי לא פטר תיקו: יהיו יושבין כל אחד ואחד כו': הסבו אין לא הסבו לא ורמינהו כעשרה שהיו הולכים בדרך אע"פ שכולם אוכלים מכבר אחד כל אחד ואחד מברך לעצמו ישבו לאכול אע"פ שלא הסבו אמר רב נחמן בר יצחק כגון דאמרי ניזיל וניכול לחמא בדוך פלן כי נח נפשיה דרב אזלו תלמידיו בתריה כי הדרי אמרי ניזיל וניכול לחמא אנהר דנק בתר דכרכי יתבי וקא מיבעיא להו הסבו דוקא תנן אבל ישבו לא או דילמא כיון דאמרי ניזיל וניכול ריפתא בדוכתא פלניתא כי הסבו דמי לא הוה בידייהו קם רב אדא בר אהבה אהדר

כא לכם יין כפוך המזון כו'. בגמ' (ד' מג.) מפרש טעמא: **והוא אומר על המוגמר.** לאותו שברך על היין הוא מברך על המוגמר. שהיו רגילים להניח לפניהם אחר אכילה אכקת רוכלין על האש במתמות לריח טוב ומברכים עליו בורא עצי בשמים: **לאחר סעודה.** לאחר בהמ"ז שאינו מצרכי סעודה אפי' הכי מי שברך על היין שהתחיל בברכות אחרונות גומרן: **גמ' לא שנו.** דיין שלפני המזון פוטר את שלאחר המזון: **אלא בשבתות כו'.** דדעתו ליסב אחר המזון ולשתות ומי צריך בריש מדעתא דהכי צריך: **על כל כום וכום.** דהוה כנמלך ומתחיל בשתיה בכל חד וחד: **ישר.** יפה עשית: **וכן אמר ריב"ל.** לעשות: **לא סבר לה מר כו'.** דבי"ע לאו נמלך הוא: **נמלך אנא.** איני רגיל לקבוע סעודה על היין: **כא לכם יין כפוך המזון.** וקודם המזון לא בא להם: **אם תימצי לומר.** להביא ראיה ממשנתנו דקתני דיין שלפני המזון פוטר את שלאחר המזון אינה ראיה דהתם זה לשתות וזה לשתות. אבל שבתוך המזון לשרות אבילה שבמעיו הוא בא ולא היו רגילין לשתות בתוך הסעודה אלא מעט לשרות: **לאחר המזון אחד מברך לכולן.** קס"ד דה"ק דכשיבאו יין שני אחר המזון אחד מברך לכולן והא תנא ליה בכל אחד ואחד יברך על שבתוך המזון לעצמו וקא מצריך תו ברכה על שלאחר המזון: **פטר את הפרפרת.** אע"פ שאין צורך סעודה למלוי הכרס אלא למגמר אבילה: **ולא שכן מעשה קדרה.** שהוא לאכול לזון ממש: **כדוך פלן.** במקום פלוני. דקבעו להם ממתלה מקום בדכור ועלה והזמנה הוי קביעות אבל יצאו מאליהן במקום אחד יחד אינה קביעות: **אזלו תלמידיו בתריה.** דקבריהו בעיר אחרת: **נהר דנק.** כך שמו (ו): **ריפתא דוקא.** דקתני היו יושבים בלא הזמנת מקום הוא דלא הוי קביעות אבל אם שהזמינוהו לכך הוי קביעות ואחד מברך לכולן: אהדר

עין משפט נר מצוה

קיז א מי"ז פ"ז מהל' ברכות הל' יג סמג עשין מ טור ש"ע סי' קצד:
קיח ב מי"ז פ"ח שם הל' יג סמג ועוד שם:
קיט ג טוש"ע שם ס"ד:
קכ ד מי"ז וסמג ועוד שם:
קכא ה ו מי"ז שם הל' ו סמג שם טוש"ע סי"ח סימן קנו:
קכב ז ח מי"ז פ"ח שם הל' יג סמג שם טוש"ע סי"ח סי' קפז סיף יח:

רבינו חננאל

אחד, כל אחד ואחד מברך לעצמו. ישבו אע"פ שכל אחד אוכל מכבר, אחד מברך לכולן. דיקא מיהא מתניתא דעמא דאוכלין כשהן מהלכין אבל אם ישבו אפי' בעסק אחר ונזדמן להם ואכלו אחד מברך לכולן, ואע"ג דלא היתה הסיבתם מתחילה לאכילה, דהא ישבו סתם קתני. ומשנינן כגון דאמרי ניזול וניכול נהמא בדוכתא פלונית דכמא דקבעו הסיבה לאכילה דמי. ואסיקנא דאשנויה כדשני ההוא סבא כד נח נפשיה [דרב], כיון דאמרי ניכול לחמא בדוכתא פלונית הויא קביעותא וכי הימסבו דאמי ואחד מברך לכולן. ויש מי שאומר הא דתנן היו יושבים, כגון שכל אחד יושב לעצמו והסבו ישבו סביבות [הפת] וכך סגיא דשמעתא. (בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו. ובמחזור ריטרי יש עכשיו שאנו אומרים סברי מורי אחד מברך לכולם. אמנם רבינו חננאל פי' שאין לחלק, שאינו פוטר בשום עניין, מדקאמר הסמר הביאו לו יין בתוך הסעודה כל אחד מברך לעצמו ולא מחלק, אם כן ראוי לומר בכל עניין אינו פוטר את האחרים לפי שאין בית הבליעה פנוי).

מסורת הש"ס

ו) [שבת נג. סנ: פירוכין לב: עפחים נג: כ"מ נא. מנחה ק. שבועות מ. מה: תולין ח: פס: פו:]. ב) [מיפסחא פ"ה הכ"ל ע"ש]. ג) [ני' לתמה ה"ל לרש"י בטעמא הגמ']. ד) [ע' תוס' פירוכין לב. ד"ה ר"ש]. ה) [בכורות מט:]. ו) [ומר' תוס' שבת לט: ד"ה אלא].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נכר וכו' אמו הס"ל ואמ"ל מ"ה א"ר כיון דאמרו ניזיל וניכול בדוכתא פלן ריפת דוקא:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה הסבו אין וכו'. תימה אמאי מקשה. עי' רש"י פ"ח דשבת נגא דף ל"ט ע"ב ד"ה הא יש עליה מוקם:

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"י הוסיף, והשתא מייתי סיפא שאין מתיעל כלום אי ליכא הסבה.

רב ניסים גאון

והוא אומר על המוגמר. גרסי' בגמ' דבני מערבא (והגה ו) מה בין מוגמר ובין יין מוגמר כולן מרחין יין אחד הוא שהוא טועם פסיטא של זו הבעיא דמוגמר אע"ג דמילתא ידועה היא שאין מביאין אחד אלא לאחר הסעוד' שאל השואל מפני מה היין הבא בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו והמוגמר אחד מברך לכולן יין אחד טועם ומברך כל אחד לעצמו:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com